בס"ד

האחת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

מוסדות ברסלב "אהבת משה"

פרשת וישלח
תשפ"ז
גיליון 338

אַ לֶעבְּטִיגֶּער שַׁבָּת

מאת הרב יהודה צבי שפירא

"קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים" – הַכֹּל מַתְּנַת חִנָּם!

בפרשייתנו אנו קוראים על יעקב בחיר האבות שאמר: "קטנתי מכל החסדים". וכך הוא לשונו במדרש (בראשית רבה ע"ו. ה). "אמר רבי אבא בר כהנא איני כדאי. רבי לוי אמר: כדאי אני, אבל קטנתי מכל החסדים".

ובלשון רש"י: "קטנתי מכל החסדים": נתמעטו זכויותיי על ידי החסדים והאמת שעשית עמדי, לכך אני ירא שמא משהבטחתני נתלכלכתי בחטא ויגרום לי להימסר ביד עשו. וב"ספרנו": 'לא הייתי ראוי לכל החסדים'.

נורא נוראות, יעקב אבינו בחיר האבות חשש, וביקש רק מתנת חינם. יעקב אבינו-יסוד האמת, 'תתן אמת ליעקב' אומר: "קטנתי מכל החסדים ומכל האמת".

בספר 'פלא יועץ' (הלול) מסמיכו להודות לה' על הטובה, ובייחוד טובת הנפש: "ואם אמרו (ברכות לד:) במלך שכרע שוב אינו זוקף, להורות הכנעה לפני ה' שהעדיף טובו עליו, כל שכן קל וחומר מי שהעדיף לו ה' טובות הנפש, כמה וכמה חייב להיכנע ולומר "קטנתי מכל החסדים" כי אף זו מתת אלוקים וצריך להודות לו ולברך בשמו".

בליקוטי מוהר"ן (תו' ב) כותב על החסד חנם: "היינו למעני למעני עשה זאת-כדאיתא במדרש: מי הקדמני ואשלם לו. מי עשה מזזה קודם שנתתי לו בית. נמצא שכל המעשים טובים שלנו וכל התפילות הכל מאתו, ואין ראוי לחשוב לקבל שכר על שום דבר".

וכך הם דבריו של של בעל התניא (אגרת הקודש ב') "קטנתי מכל החסדים – פירוש שבכל חסד וחסד שהקב"ה עושה צריך להיות שפל רוח במאוד... לאחוז במידותיו של יעקב, שאר עמו, ושארית ישראל שמשים עצמו כשירים ומותרות ממש..."

וכבר אמרו בתנא דבי אליהו רבא (כ"ה): "שכל אחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, אברהם יצחק ויעקב". להתדבק במעשי אבות וללכת בדרכיהם. וא"כ נצעד גם אנו בדרכי ה"קטנתי".

מאוצר מתנת חינם חנני

היה זה החסיד רבי סנדער מהעיר 'טרהוויץ' שבאוקראינה שהה מגיע ל'אומאן' לרגל מסחרו, והיה נכנס לציון רבינו הק', והיה מבלה שם שעות רבות.

היה זה פעם כשהיה ב'ציון' והחל לומר את ה'תיקון הכללי', ובאותו הזמן נכנס לציון אחד מהחסידים וסיפר; שכשנכנס לציון מצא את רבי סנדער מתחיל לומר את ה'יהי רצון' שלפני אמירת התהלים, ונעצר בתיבות "ומאוצר מתנת חינם חננו", הוא חזר על תיבות אלו פעמים אין מספר בשברון לב, בפשיטות ובתמימות, כאילו אין לו שום קיום רק מאוצר מתנת החינם.

אותו חסיד החל בינתיים לסדר את תפילותיו בציון, באמירת 'עשרת המזמורים', השתטחות כמנהגו, ולאחר שסיים התפלא לשמוע את רבי סענדער עדיין מחזיק בתיבות: "ומאוצר מתנת חינם חננו".

לאחר מכן יצא הלז והלך לבית המדרש ושם ישב ועסק בתורה ובשיחה בעבודת ה'. לאחר כמה שעות חזר לציון הקדוש. כשנכנס לפתח הציון, נעמד מרעיד ומשתומם כשראה את רבי סנדער עדיין חוזר על התיבות "ומאוצר מתנת חינם חננו", כשכולו כיסופים והשתפכות הנפש...בקשה של ממתנת חינם.

משלו של החפץ חיים

היה פעם עשיר שקנה בית באלף זהובים, לאחר מכן מצא קונה באלפיים זהובים והוא מאוד שמח מכך – רווח של אלף זהובים. לאחר המכירה – בא קונה שהציע לו שלושת אלפים זהובים עבור בית זה – רגז העשיר על עצמו על הפסדו של אלף זהובים-ונמצא יומו מסתיים בעצב. לעומתו אדם עני יוצא לשוק להרוויח את פת לחמו, ממתין הוא בתקוה שיזדמן לו אדם שישכור אותו לעבודת סבלות, הוא המתין חצי יום ולא נזדמנה לו עבודה, הצטער אותו עני וחשש שמא יבוא לביתו כשכיסו ריק. אך לפתע בא אליו סוחר וביקש ממנו להעביר עבורו כמה שקי קמח מהמטחנה, ושילם לו את שכרו, רץ העני לביתו עם כמה פרוטות אלו ונתנה לאשתו לקנות לחם לפי הטף, וכדרכו של עני הודה לה' על כך מה שהעשיר לא הודה, אלא אף הצטער על רווחו של אלף זהובים ולא יותר, ואינו מוצא מלים מתאימות להודות על כך לה'.

כך מסביר החפץ חיים: במשך כל ימינו אנו מקבלים מתנת חינם מהקב"ה, הוא מעניק לנו חיים וכל צרכיהם, על האדם להכיר בטובתו של מקום ולהודות על הכל קטן כגדול, אל לנו להתנהג כאותו עשיר שאינו מבחין בטובתו של הקב"ה והוא סבור בסכלותו שכל העולם חייב לו והכל שלו.

גם כל הכנתינו בזה העולם הוא מתנת חינם

ועוד במתנת חינם במכלול עבודתנו, הוא ב'ליקוטי הלכות' (מתנה ד): "הכלל שצריכין לידע ולהאמין שחסדו וטובו יתברך הוא בלי שיעור, כמו שכתוב: חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו. וכתיב: כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש. וכל התקווה לעוה"ב שאנו מצפין לקבל ממנו ית', הכל הוא רק 'מתנת חינם', רק שהוא ברחמיו רוצה שנכין עצמינו לקבל מתנתו הטובה. ע"כ בכל עת ושעה ורגע יש בידינו להתחיל מעתה להכין עצמינו לקבל טובו וחסדו. והעיקר ע"י הרצון כ"ש אדמו"ר ז"ל שהעיקר הוא הרצון, וזה יש בידינו תמיד. כי חסדו גדול כ"כ, עד שגם ההכנות בעצמם הוא נותן לנו במתנת חנם כאשר אנו רואין בחוש שהוא עוזר לנו בכל יום להניח טלית ותפילין, ולקרות ק"ש פעמיים בכל יום, מה שאין אנו ראויים לזה כלל, כאשר יודע כ"א בנפשו, וכן בשארי מצוות. ע"כ ראוי לנו בכל עת להודות לו ולברכו על כל החסד אשר עושה עמנו-ואשר עתיד לעשות עמנו ולבטוח בחסדו ולצפות לישועתו ולשמח נפשנו מאד בכל זה".

דוד המלך מתפלל "כעיני עבדים אל יד אדוניהם, כעיני שפחה אל יד גבירתה כן עינינו אל ה' א' עד שיחננו", ביטויי תפילה – שנוכל ללמוד מכאן, עד כמה יש לנו להרגיש שאנו צריכים להגיע לחסדו הגדול, ולא כמי שמגיע לנו משהו, נחוש זאת ונחייה עם כך, בידיעה שהכל מה שבידינו זה מתנה. ובכך יורווח לנו יותר ימי חיינו ברוחניות ובגשמיות.

שִׁירַת הַפַּרְשָׁה

יַעֲקֹב בִּתְפִלָּתוֹ "קָטֹנְתִּי מִכָּל הַחֲסָדִים"
בִּיטוּי לִתְפִלָּה לְמַתָּנַת חִנָּם הַנִּשְׁפָּע מִשָּׁמַיִם.

לִחְיוֹת בְּהַרְגָּשָׁה שֶׁהַכֹּל זֶה מַתָּנַת אֱלֹקִים
וּבְכָךְ מְמֻתָּקִים יְמֵי הַחַיִּים.

נִתְחַנֵּן מֵאוֹצַר מַתְּנַת חִנָּם - חָנֵּנִי מְמֻרוֹמִים
כִּי מִי הִקְדִּימַנִי וַאֲשַׁלֵּם לוֹ - הַדְּבָרִים אֲמוּרִים.

כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ - כֵּן עֵינֵינוּ מְתַחֲנְנִים
בַּתְּפִלָּה שֶׁיֶּחֱנֵנוּ אַף שֶׁאֵיננוּ כְּדָאוּיִים.

פְּנִינֵי הַפַּרְשָׁה

"וישלח יעקב מלאכים לפניו" (ל"ב ד')

לכאורה תיבת **"לפניו"** מיותר הוא, ויעויין ב**"אור החיים"** הק' ובעוד מפרשי התורה ליישב ענין זה.

ואפשר לומר ש**"לפניו"** מרמז על **מעשיו הטובים** שעשה - ע"פ הפסוק (ישעיה נח): "והלך **לפניך** צדקך". שקאי על המצוות והמעש"ט של האדם, **וע"ז היתה תפילתו של יעקב שיגין עליו זכות מצוותיו שעשה.**

גם אפשר לומר: ש**"לפניו"** רומז על **"אור הפנים"** שיעקב זכה לכך, וכמובא ב**'ליקוטי מוהר"ן'** (תורה כ"ג כ"ז) על הפסוק: "מבקשי **פניך יעקב** סלה". שיעקב רומז על **אור הפנים**. וזהו **מבקשי פניך יעקב סלה.**

ובכוח זה של **"הארת פנים"** רצה להכניע את עשו, כמובא ב**'לקוטי מוהר"ן'** (תורה כ"ז) על הפסוק: "**ויבא יעקב שלם עיר שכם**", שע"י **הארת פנים - שופריה דיעקב** - הקב"ה מושיע לעם ישראל בעת צרתם.

"עם לבן גרתי ואחר עד עתה" (ל"ב, ה')

רש"י בפירושו: **"גרתי"** בגימטריא **תרי"ג** ששמרתי **תרי"ג** מצוות, ולא למדתי ממעשיו הרעים של לבן.

לכאורה קשה איך קיים את כל התרי"ג מצוות הרי לא הייתה לו האפשרות לקיים כל המצוות כדוגמת **"ישוב ארץ ישראל", או "כיבוד אב ואם"** שהרי היה בבית לבן, וכדומה ?

אולם אפשר לומר: שלימוד התורה שלמד **י"ד שנים** בישיבת **"שם ועבר" שקולה כנגד כל קיום התורה** כדברי המשנה: "**ותלמוד תורה כנגד כולם**".

כן ניתן לומר: שלימוד תורה על **עניני המצוות הוי כאילו קיימם,** כדברי רז"ל (מנחות ק"י:) על הקרבנות "**כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת**".

ואפשר להוסיף: **"שם** ו**"עבר"** (עם הכולל) **גימטריא "תרי"ג"** שזכות לימודו בישיבת **"שם ועבר"** אלו הי"ד שנים הוי כאילו קיים כל **התרי"ג מצוות.**

"עם לבן גרתי ואחר עד עתה" (ל"ב, ה')

'ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים'. (רש"י)

לכאורה קשה, ששמירת **התרי"ג** מצוות אכן מרומז בתיבת **"גרתי". אך היכן מרומז שלא למד ממעשיו הרעים?**

אולם י"ל: ע"פ מה המובא על בפסוק: "**היום אם בקולו תשמעו**" ש**'בעשיית הטוב'** אין לדחות למחר, וכמובא ב**'ליקוטי מוהר"ן'** (תורה רע"ב): **'כי אין לו לאדם בעולמו כי אם אותו היום ואותו השעה שעומד בו. כי יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי. היום אם בקולו תשמעו, היום דייקא'.**

סִיפּוּרִים מְאִירִים

סיפורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו זי"ע

"ויותר יעקב לבדו" (בראשית לב כה)

בודד ממחנות המוות לאמריקה

שריד מחנות המוות ומהשואה הנוראה, היה החסיד הנלבב רבי בירך רובינזון, מאנשי השם שבחסידי ברסלב, ואשר היגר לארה"ב לאחר המלחמה הנוראה, שם הקים את ביתו מחדש, וגם הפיח רוח חיים בחסידים.

"הייתי תחתם יותר משלש שנים" כותב רבי בירך. "הייתי באושוויץ וגם בדאכא ועוד הרבה מחנות סגורות, אשר לא פעם אחד עמדתי אצל הכיבשנים של אש וסברתי שהיום הוא היום האחרון. והרבה פעמים זכרתי אותי עם המאמר (ליקוטי מוהר"ן א) 'האי גלא דמטבע לספינתא' (שרבה בר בר חנה ראה את הגל שרוצה להטביע את הספינה)... הנס של מצרים שגם שם היו במ"ט שערי טומאה ואעפי"כ עזר השי"ת לנו, וגם היה לי זה התחזקות מרבינו הק', וכך הייתי עד שיצאתי לחופשי ביום פסח שני תש"ה.

בשואה הנוראה איבד רבי בירך את אשתו וילדיו, קרובי משפחתו ומכריו, אך הוא לא נתן לעצמו ליפול לזרועות הייאוש, בכוחות לא לו התעורר מהאפר והקדיש את כל-כולו בעיקר לסייע לאחרים ולהפיח בהם רוח חיים. במחנות העקורים בגרמניה – אשר נועדו לשרידי המחנות שהה קרוב לשנה, אירגן את כל הצעירים והרעיף עליהם טללי תחיה מהנחל הנובע. מקור הנחמה. וגם אחרי בואו לאמריקה ניהל את 'חוג שארית הפליטה'.

בהקדמת הספר 'פון אַש צו באנייאונג' – 'מאפר להתחדשות' שיצא לרגל יובל שנים להצלת שארית הפליטה, מספר רבי משה שרר מגדולי העסקנים בארה"ב, על המפגש עם רבי בירך רובינזון שהיה מראשוני הניצולים שהגיעו לאמריקה.

עם סיום המלחמה, נחלצו עסקני היהדות החרדית בארה"ב כדי להביא את השרידים לאמריקה ולעזור להם לשקם את חייהם. לאחר השתדלות נמרצת, יצאה לחופי ארה"ב האוניה הראשונה ועליה מספר אודים מוצלים מאש. רבי משה שרר שטיפל במסירות לקליטתם, ישב במשרדו יחד עם ידידו ר' אלימלך טרס וציפה בכיליון עיניים ובמתיחות גדולה לקראת המפגש הראשון פנים אל פנים עם הפליטים. הוא שיער שהמפגש לא יהיה קל, ואכן בשעה היעודה נשמעו נקישות חלושות, הוא קם ממקומו, פתח את הדלת לרווחה והנה לפניו ניצב יהודי צנום, עור ועצמות אדם.

למרות ההכנות הנפשיות שעשה, לשונו נאלמה והוא נשאר נטוע במקומו ללא יכולת לפצות את פיו, "זהו מעמד שלעולם לא אשכח" – כותב הרב שרר – עמד לפני יהודי צנום, פניו נפולות, אדם כמוהו לא ראיתי מעודי". והנה שריד השואה בכבודו ובעצמו פותח את פיו: 'שמי בירך רובינזון, איבדתי בשואה את אשתי, ארבעת ילדיי, אחיי ואחיותיי, ה' יקום דמם. העמלקים רצו להשמיד גם אותי, אבל ה' רצה שאשאר בחיים'. עוד המילים בפיו ולמול עינינו פתח הניצול בריקוד כשהוא שר את המילים: "זכור דבר לעבדך... זדים הליצוני עד מאוד מתורתך לא נטיתי..."

"דמעות זלגו מעינינו, עומד לפנינו אדם שאיבד את הכל – ובכל זאת הוא איתן עם כזו אמונה... אני זוכר כיצד אמרתי אז לרבי אלימלך טרס שישב לידי בבטחה, ללא ספק העצמות היבשות האלו יחזרו לחיים חדשים, וכך אכן היה. רבי בירך הקים מחדש משפחה עם בנים ובני בנים ההולכים בדרך התורה והמצוות"!

בינתיים הגיעה השבת הראשונה שלו באמריקה ור' בירך הצטרף לקבוצת חסידים מבני המקום. הציבור חשש לזמר זמירות-שבת בנוכחותו, שמא הדבר יתפרש כהתעלמות מהסבל הרב שעבר, וכך עברה סעודת ליל שבת מתוך דומיה כבדה.

לפתע קם הניצול על רגליו וביקש לומר מילים ספורות: "יושבים פה יהודים חסידיים ושותקים?!" נשא קולו ברמה, "אני זוכר שבפולין בסעודות השבת שרו הרבה זמירות וניגונים. מדוע לא שרים כאן? וכי תשעה באב היום?" ולא נתקררה דעתו עד שהחל לשיר ולרקוד לכבוד שבת קודש כשהוא סוחף עמו את כל הקהל, שזכה לראות בעיניו מהו חסיד שמתחזק, ומהי שמחה דווקא מתוך מרה שחורה.

(ע"פ אבקשה)

"היא מצבת קבורת רחל עד היום" (בראשית לה כ)

פעם הראשונה בקבר רחל

היה זה בימי בחרותו של החסיד רבי שמואל הורוויץ. לאחר שמתאר את ימי החנוכה, והתקבצות של החסידים בעיקר בעת שלש סעודות בבית המדרש בעיר העתיקה בירושלים, ואת זאת שרבי ישראל דב אודעסער הגיע במיוחד מטבריה לשבת זו, כותב רבי שמואל, על ערב ראש חודש שקרב ובא, שנוהגים בו לעלות לקברה של "רחל אמנו".

רבי שמואל מספר שגם הוא הלך לקבר רחל: "ופגשתי אנשי שלומנו היינו רבי אלטר בנציון, ורבי ישראל דב והבחור יעקב זאב ביחד הולכים רגלי לקבר רחל אמנו, והלכתי עמהם, וכל הדרך היינו מדברים מרבנו ז"ל, ומספרי רבנו, דהינו מספורי מעשיות וכו', והיה לי חיות והתעוררות מזה, ובאנו לקבר רחל, וזה היה אצלי פעם ראשונה שהייתי בקבר רחל אמנו, ופירשתי שיחתי בבכי, ואמרתי תיקון הכללי ותהלים ותפילות והתבודדות, ואחר כך חזרנו גם כן רגלי, ובאתי לדודי לעת ערב..."

מן הבאר ההוא לשקו העדרים | חוֹמוֹת בִּכְלָל לֹא אֲמִתִּיִּים

יְלָדִים יְקָרִים ! הָבוּ וְהַקְשִׁיבוּ לְסִפּוּר - שֶׁסִּפֵּר רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלָב, בְּשֵׁם סַבּוֹ הַ'בַּעַל שֵׁם טוֹב'.

הָיָה פַּעַם מֶלֶךְ גָּדוֹל, שֶׁהֶחְבִּיא אוֹצָר גָּדוֹל מְאוֹד בִּמְקוֹם מִסְתּוֹר, וְהִקִּיף אֶת הָאוֹצָר בְּכַמָּה חוֹמוֹת, בִּכְדֵי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהִתְקָרֵב אֶל הָאוֹצָר.

אַךְ בֶּאֱמֶת חוֹמוֹת אֵלּוּ, לֹא הָיוּ חוֹמוֹת אֲמִתִּיִּים, הֵם הָיוּ נִרְאִים כְּחוֹמוֹת, אֲבָל זֶה לֹא הָיָה אֶלָּא אֲחִיזַת עֵינַיִם, כְּמוֹ קוּרֵי עַכָּבִישׁ אוֹ דּוֹמֶה לָהֶם, אַךְ הֵם נִרְאוּ כְּחוֹמוֹת בְּצוּרוֹת וַחֲזָקוֹת.

וּכְשֶׁהִתְקָרְבוּ הָאֲנָשִׁים לְאֵלּוּ הַחוֹמוֹת, זֶה הָיָה נִרְאֶה בְּעֵינֵיהֶם כְּחוֹמוֹת אֲמִתִּיִּים שֶׁקָּשֶׁה לְשַׁבְּרָם, וְאַף שֶׁהָיוּ כָּאֵלּוּ שֶׁהִצְלִיחוּ לְהַפִּיל חוֹמָה אַחַת, אַךְ שְׁאָר הַחוֹמוֹת הָיוּ נִרְאִים בְּעֵינֵיהֶם כְּחוֹמוֹת חֲזָקִים מְאוֹד, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְשַׁבְּרָם, וּלְכָךְ הֵם חָזְרוּ לַאֲחוֹרֵיהֶם וְלֹא הִצְלִיחוּ לָבוֹא לְאוֹצָר הַמְּיֻחָל.

עַד שֶׁבָּא בֶּן הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ, וְאָמַר אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁכָּל הַחוֹמוֹת הֵם רַק בַּאֲחִיזַת עֵינַיִם, וּבֶאֱמֶת אֵין כָּאן בִּכְלָל חוֹמוֹת, וְכָךְ עָבַר מֵחוֹמָה לַחוֹמָה עַד שֶׁהִגִּיעַ לָאוֹצָר הַגָּדוֹל.

כְּאוֹתוֹ דָּבָר, כּוֹתֵב רַבֵּנוּ, הֵם הַמְּנִיעוֹת וְהַקְּשָׁיִים שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם שֶׁהוּא רוֹצֶה לָבוֹא לְאוֹצָר שֶׁל יִרְאַת שָׁמַיִם, לְאוֹצְרוֹת הַטּוֹבִים שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, שֶׁנִּדְמֶה לָאָדָם שֶׁהֵם כָּאֵלּוּ חוֹמוֹת חֲזָקִים, כָּל כָּךְ קָשֶׁה לוֹ, וְחוֹשֵׁב לְעַצְמוֹ, שֶׁהוּא לֹא יַצְלִיחַ בְּשׁוּם אֹפֶן לְהִכָּנֵס לְתוֹכוֹ, לֵהָנוֹת מֵהָאוֹצָרוֹת הַגְּדוֹלִים.

אוּלָם אֶחָד שֶׁהוּא חָכָם, אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל הַקְּשָׁיִים, אַט אַט הוּא מַתְחִיל לְהִכָּנֵס לַחוֹמוֹת שֶׁמַּקִּיפִים אֶת הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים, וּלְבַסּוֹף מִתְבָּרֵר לוֹ שֶׁזֶּה בִּכְלָל לֹא קָשֶׁה, גַּם אִם בַּתְּחִלָּה זֶה הָיָה נִרְאֶה עָלָיו כְּהַר גָּדוֹל, כְּדָבָר כָּזֶה קָשֶׁה, אַךְ לְאַחַר שֶׁהוּא מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם, הוּא רוֹאֶה שֶׁזֶּה בִּכְלָל לֹא מָה שֶׁחָשַׁב לְעַצְמוֹ – זֶה רַק כְּמוֹ אֵיזֶה דִּמְיוֹן, שֶׁמְּרַמֶּה אֶת הָאָדָם וּמְנַסֶּה לְהַפְחִידוֹ וּלְהַבְהִיל אוֹתוֹ.

הָבָה נִהְיֶה אַמִּיצִים, לֹא נְפַחֵד, גַּם אִם זֶה נִרְאֶה מְאוֹד קָשֶׁה, גַּם אִם זֶה נִרְאֶה לָנוּ בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִי, עוֹד צַעַד וְעוֹד פְּסִיעָה, וְכָךְ לְאַט לְאַט נִכָּנֵס לְהֵיכַל הַמֶּלֶךְ וְנֶהֱנֶה מֵאוֹצְרוֹתָיו הַמְּרֻבִּים.

הֶמְשֵׁךְ פְּנִינֵי הַפַּרְשָׁה

אך לעומת זאת ב"**סור מרע**", אדרבה יש לדחותו ובכך להחלישו, וכמאמר החסידות "צא הלחם בעמלק **מחר**" - **שאם רוצים להילחם בעמלק יש לדחות את היצר למחר**, והוא ע"פ דבריהם: '**אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש**', כי בעצם **הדחייה** מחלישים אותו, ובהמשך זוכים להכניעו ולבטלו.

וכעין זה מובא בספרים הקדושים, מה שיש **ארבעה** פעמים בתורה טעם ה"**שלשלת**" - "**ויתמהמה**" אצל **לוט**, "**ויאמר**" בעבד **אליעזר**, "**וימאן**" בניסיון **יוסף הצדיק**, "**וישחט**" בשבעת **ימי המילואים**.

ואפשר להוסיף, על כל ארבעת השלשלת כסדרן: שאם האדם "**מתמהמה**" בשמיעת היצר - הוא דוחהו, וה"**ויאמר**" שלו – בנחרצות ובעקשנות שזהו: "**וימאן**" –"איני רוצה", הוא זוכה בהמשך ל"**וישחט**" - לשחוט את היצר הרע ולהכניעו.

ו'בספר המידות' (ניאוף י') גם מובא רעיון זה וכלשונו: "**לא תיכנס עם פיתוייך בטוען ונטען, כי אריכת הרגשת החושב אפילו לבחינת השולל תפעל הגברת החפץ ותתהפך הרצון אליו**". **וב'מראה מקומות'** מביא שזה מלשון ה"**אור החיים**" (ויקרא י"ח).

ולפי זה כבר יובן - היכן מרומז שלא למד ממעשיו הרעים, בזכות: "**ואחר עד עתה**" שזהו המשך ל"**עם לבן גרתי**" "**שתרי"ג מצוות שמרתי**, כי היה לי את ה"**ואחר**" - הכוח של **הדחייה וההתעלמות**.

"ויאמר יעקב אלוקי אבי אברהם ואלוקי אבי יצחק" (ל"ב י')

אפשר לומר: ב' פעמים "**אבי**" (הכתוב כאן) גימטריא "**הוי"ה**" – **מידת הרחמים**, שיעקב התפלל ואמר אליו כביכול יתברך בתפילתו - שהן מצד "**מידת הדין**" אני צריך לחזור בשלום לארצי ולמולדתי כפי שהבטחת לאבותיי, וזהו "**אלוקי אבי**" – מידת הדין "**אלוקים**" - "**דינים**". וכן גם מצד "**מידת הרחמים**" - שם הוי"ה, "**אבי**" – ב' פעמים "**הוי"ה**". מידת **הרחמים** – '**כרחם אב על בנים**' שביקש והתפלל שיחזור בשלום מכל הבחינות.

"כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל" (לב כט)

"**שרית**" – לשון **שררה וגדולה** – **במוחין דגדלות בכוח התורה והצדיקים** נוכל לכבוש את **היצר**, להאמין בכוחנו – וכמובא ע"כ.

"ותגשנה השפחות הנה וילדיהן" (ל"ג ו')

"**הנה**" בגמטריא **שישים** כר"ת של בני השפחות: **ד'ן נ'פתלי, ג'ד א'שר**, ועוד **ב' אותיות** כנגד **ב' השפחות האימהות: 'בלהה וזילפה'**, וזהו המרומז כאן בפסוק שכתוב על השפחות : "**הנה וילדיהן**".

"וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה... ויעקב נסע סכתה".

(ל"ג ט"ז)

הפסוק מדגיש אצל עשו הרשע ל"**דרכו**" – **דרכו הוא שרירות ותאוות לבו**. לעומת זאת אצל יעקב אבינו כתוב: "**ויעקב נסע סוכתה**" – שם מקום ללא רצונותיו הוא, ואפ"ל שזהו מרומז גם **באות ה'** שרומז על **שם ה'**.

וכן אפשר להוסיף: נ'סע **ס'**וכתה ר"ת **נס**, שהאמין שכל הילוכו היה בדרך נס והשגחה פרטית **ולא - דרכו הוא** דרך הטבע.

ומה שכתוב בפרשה הקודמת "**ויעקב הלך לדרכו**" – כבר נסמך לכך מיד "**ויפגעו בו מלאכי א'לוקים**" – דמוכיח לנו ש'**דרכו**' הוא **באמונה בה'**.

זוית ראיה >>

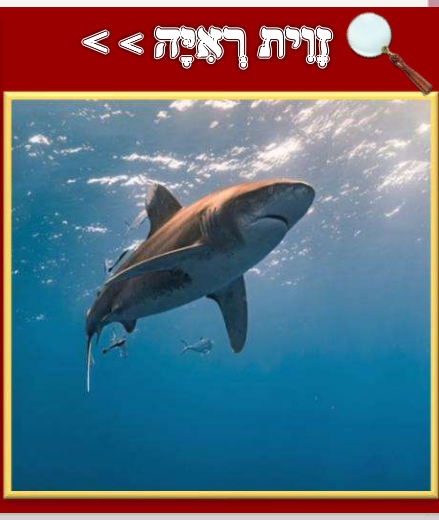

גם בתוך עומק הים, במשברי הגלים הסוערים נדע מכוחנו להתחזק להמשיך ולנוע...

לקבלת העלון: ys0527168275@gmail.com 052-7168275 | לשמיעת שיעורי הרב יהודה צבי שפירא ב'קול הלשון': 03-6171111 שלוחה: 7999126*
© כל הזכויות שמורות!

לעילוי נשמת ר' נחמן ב"ר משה הלוי ז"ל ומרת רחל בת ר' שבתי ע"ה